

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ZP ISKRA – INDUSTRIJE ZA ELEKTROMECHANIKO TELEKOMUNIKACIJE, ELEKTRONIKO, AVTOMATIKO IN ELEMENTE. KRANJ

ELEKTROMECHANIKA – KRANJ

Plan izvoza za leto 1971

Plan izvoza za prihodnje leto znaša 5.937,869 \$ ali 70 odstotkov več kakor so planirali za letošnje leto. Vse kaže, da bo letos realiziranih 4.000.000 \$ izvoza, kar pomeni, da bo v primerjavi s to osnovo izvoz prihodnje leto večji za 48 %. Od celotnega izvoza odpade na posamezne panoge:

Števci	120
Stikala	192
Telefonija	200
Mehanizmi	135

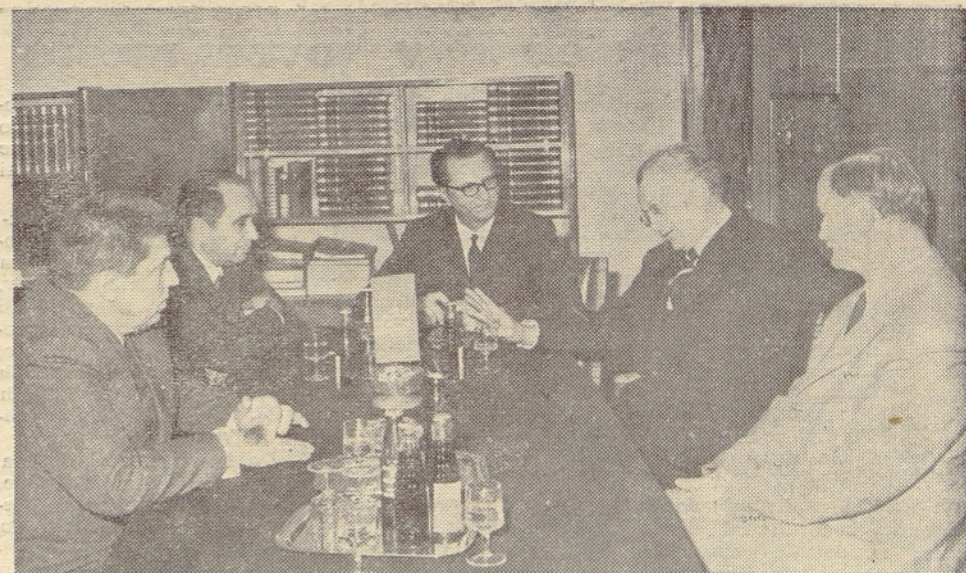
Plan izvoza za naslednje leto je 5. novembra soglasno sprejel delavski svet tovarne.

DE	%
Rotacijski stroji	13,0
Kinoakustika	4,8
EMI	17,8
Števci	8,7
Stikala	6,3
Telefonija	1,9
Mehanizmi	5,3

Povečanje izvoza po panogah v primerjavi s planom 1970:

DE	%
Rotacijski stroji	110
Kinoakustika	289
EMI	132

V oktobru je kolektiv tovarne električnih aparatov v Ljubljani dosegel doslej najvišjo mesečno proizvodnjo. Predvidevanja, da bomo s tem dosegli milijardo mesečne realizacije, se na žalost niso povsem uresničila, vendar smo na uspeh lahko upravičeno ponosni. Mesečni dinamični načrt smo visoko presegli in celotni obseg proizvodnje izpolnili s 123,79 %. Od tega smo obveze za domače tržišče izpolnili bolje

Sprejem rektorja univerze dr. inž. prof. Mirjana Grudna ob njegovi 60-letnici, dne 11. nov. 1970 pri generalnem direktorju ZP ISKRA KRANJ tov. Vladimirju Logarju. Slavljenec je predsednik komisije za znanstveno raziskovalno dejavnost v ZP ISKRA KRANJ. Generalni direktor je uglednemu gostu prisrčno čestital k njegovi 60-letnici, mu zaželel še veliko zdravih in uspehov polnih let ter plodno sodelovanje z ZP ISKRA. Tem čestitkam se pridružuje tudi delovni kolektiv ZP ISKRA

»APARATI« LJUBLJANA

Izredno uspešna proizvodnja

in je kazalnik 124,79 %, uspešna pa je tudi izpolnitev izvoznih nalog, čeprav je v tej grupi obstal kazalnik »samo« pri 113,68 %.

S tem uspehom smo precej popravili tudi kumulativno izpolnitev letnega proizvodnega načrta, saj je za celotno proizvodnjo doseg 106,92 %. Tudi pri kumulativni je v grupi odnos med domačim trgov in izvozom sličen kot pri mesečni izpolnitvi, le da je razkorak še večji. Zadol-

žitve za domače tržišče smo s 108, 95 % precej presegli, dočim v izvozu realizacije ne dosegamo in je indeks le 66,46 %.

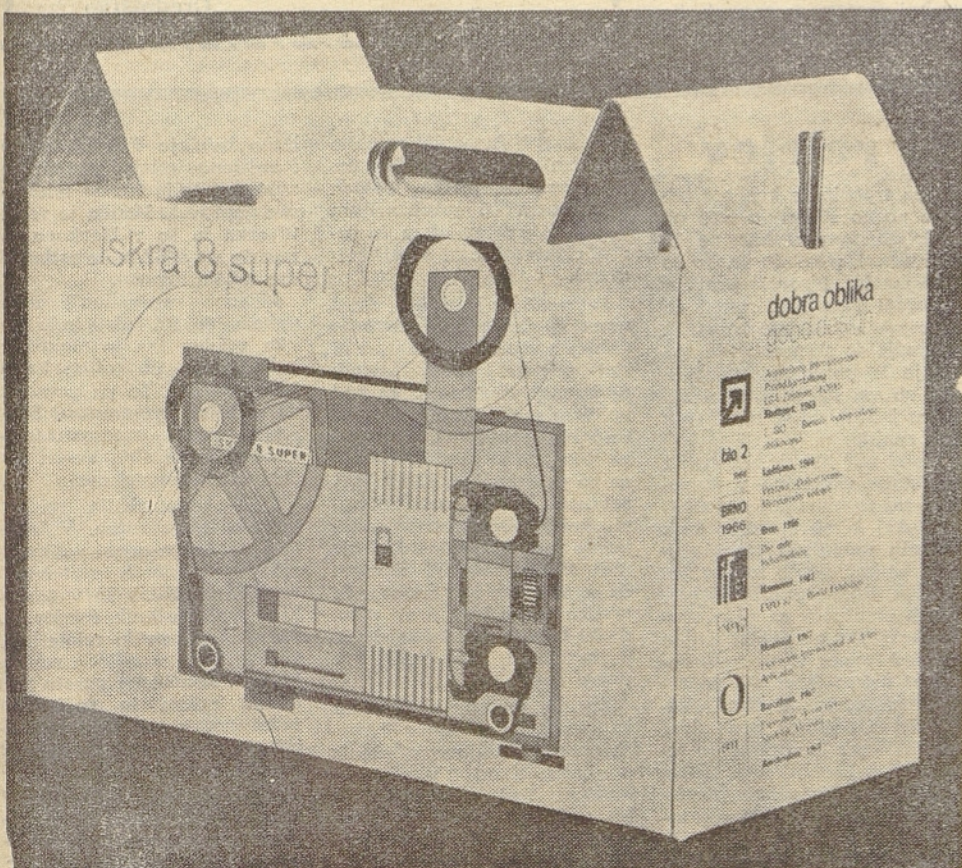
Ce skupni uspeh pogledamo še po posameznih skupinah izdelkov lahko takoj ugotovimo, da smo v oktobru uspešno izpolnili vse načrte, razen pri skupini industrijskih elektronskih naprav. Tu smo zadolžitev za domače tržišče izpolnili le s 97,91 % in dosegli 76,34 % kumulativne, v izvozu oktobra 33,38 %, za celotno obdobje letošnjega leta pa 42,89 %. Tem zaostankom botrujejo delno odstopanja med osnovnim letnim načrtom in med dejanskimi odpadki, delno pomanjkanje reprodukcijskega gradiva, posebno uvoznega, delno pa tudi izredno dolgi proizvodni cikli. Pri sočasnem nastopanju vseh teh vplivov ob veliki zahtevnosti teh izdelkov po tehnološki in proizvodni plati, je takšen zaostanek delno opravičljiv, vendar bi z večjo vsklajenostjo med

načrtovanjem, oskrbo z reprodukcijskim gradivom in proizvodnjo v tej skupini izdelkov dosegli boljši uspeh in v večjem obsegu izpolnili sprejete obveze.

V skupini stikalnih aparatov smo malenkostno doprinesli dosedanje zaostanke, izpolnili mesečni načrt s 109,75 odstotka ter izboljšali tudi kumulativno, kjer je kazalnik 76,02 %. Uspeh bi bil lahko še boljši, če nas tu ne bi zaviralo pomanjkanje oziroma nesortiranost odlitkov iz iztisnjene liva, ki nam jih dobavlja kooperant in katero bolj ali manj neredno dobavlja že celo letošnje leto. Tako smo z izdelki, kjer ni tega problema zabeležili zopet manjši izvoz, ki pa v letni dinamiki ni bil v načrtu.

V najmočnejši skupini izdelkov, pri zaščitnih relejih, elementih avtomatike in signalnih napravah je bila mesečna izpolnitev načrta najodločilnejša, saj smo naloge

(Dalje na 3. strani)

»Eurostar« za oblikovanje embalaže

Embalaza (slika levo) za projektor »Iskra 8 super« Elektromehanike v Kranju je prejela od mednarodne žirije evropske federacije za embalažo najvišje priznanje »EUROSTAR«.

Med 106 predlogi iz 14 držav, ki so prišle v ožji izbor, je odlikovanje prejelo 20 rešitev, med njimi tudi prvič po dolgoletnem prizadevanju Jugoslavija.

Zaradi izredno strogih kriterijev, ki jih predpisuje evropska federacija za embalažo, pomeni podelitev »EUROSTAR« tudi izredne komercialne možnosti, kar bomo morali vsekakor izkoristiti. Ob sistematičnem prizadevanju za hišni stil izdelkov ZP ISKRE pomeni dobljeno priznanje potrditev pravilnosti dosedanjega dela in novo vzpodbudo za še večje napore za kvaliteto embalažo in oblikovanje v celoti.

(Več o tem bomo poročali v naslednji številki)

Iskrino „iskrenje“ v Novem mestu

Priprave na povečanje proizvodnih prostorov v ISKRINI tovarni usmernikov v Novem mestu potekajo že nekaj časa. Stiska s prostorom je postala v tovarni že tako velika, da je začela ovirati razmah proizvodnje. Oteževala je posodobljenost tehnologije in izboljšave v organizaciji dela.

RAZEN NOVIH SKLADIŠČ TUDI NOVI PROIZVODNI PROSTORI

Pogodba za gradnjo novih skladišč ob dosedanji tovarni je bila podpisana, zato so že začeli z zemeljskimi deli. Vsa potrebna dokumentacija je zbrana, novomeški ISKRINI pa bo že v prvi polovici prihodnjega leta na voljo 250 m² novih skladiščnih v štirih šedih. V nadstropju nad skladišči bodo uredili prostore za domačo razvojno službo ter za tehnično pripravo dela. To je prvi del načrta, pripravljajo pa se že na drugega. Za gradnjo 1400 m² novih proizvodnih prostorov, ki bodo dograjeni prihodnje leto, že zbirajo potrebno dokumentacijo. S tem

bodo v novomeški ISKRINI ustvarili pogoje za povečanje proizvodnje v prihodnjem letu na 25 milijonov din, kar bo za okoli 35 odst. več kot doslej, v naslednjih letih pa na 50 milijonov din.

Denar, ki ga potrebujejo za gradnjo skladišč, je v celoti zbral kolektiv sam, za gradnjo novih proizvodnih prostorov pa bodo najeli kredite.

DOBRI POGOJI ZA STIPENDISTE IN STROKOVNJAKE

Čeprav bodo v novomeški ISKRINI letos in prihodnje leto precej gradili, ne bo večjih naložb v delovne priprave. V gradnjo jih namreč silijo predvsem velika gneča v premajhnih prostorih, ki v

marsičem ovira razmah. Skoraj vso večjo strojno opremo že imajo, manjše delovne priprave pa že tako sproti obnavljajo.

Novi skladiščni in proizvodni prostori bodo omogočili prihodnje leto sprejem kakšnih 30 novih delavcev, kolektiv pa bo nato štel 180 ljudi. Seveda se na novo proizvodnjo zelo pripravljajo, zlasti z zbiranjem ustreznih strokovnjakov, brez katerih v ISKRINI proizvodnji še celo ne gre.

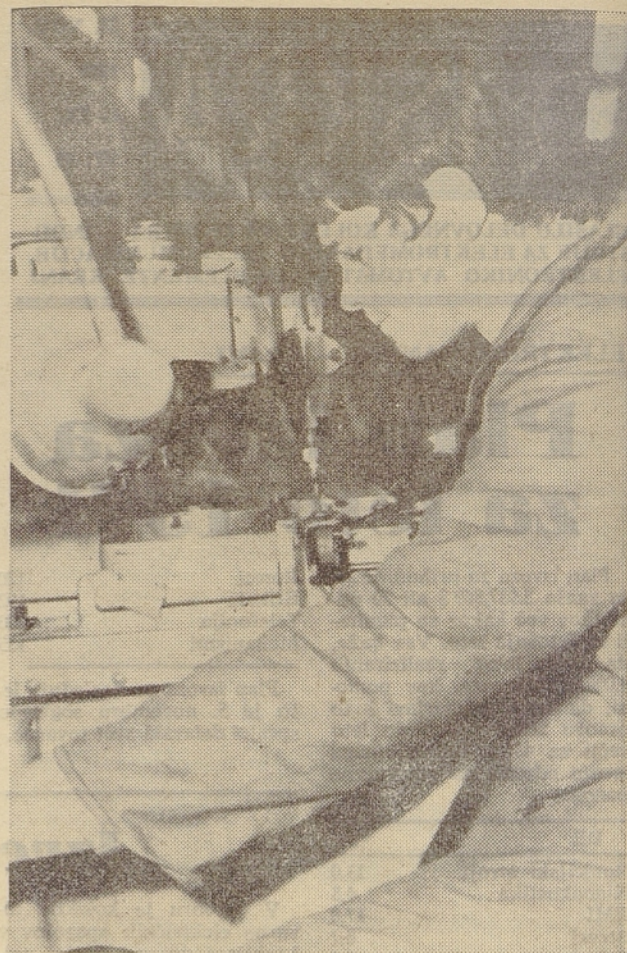
Do konca letošnjega leta bodo dobili tri inženirje, sprejemajo pa vse vrste delavcev od kvalificiranih do tehnikov. Razpisali so 20 štipendij na srednjih, višjih in visokih šolah. Da bi se bodočji strokovnjaki lažje odločali in prijavi na ISKRINE štipendije, naj povemo, da bodo v okviru združene ISKRE povečali štipendije.

Letos so razpisali tudi 20 učnih mest v ISKRINI poklicni šoli v Ljubljani. Ta učna mesta so večinoma še nezasedena, ker ni bilo dovolj kandidatov s končanimi 8 razredi osnovne šole, kar je pogoj za sprejem v ISKRINO poklicno šolo.

NAJSODOBNEJSI IZDELKI

Obsežne gradnje in kadrovske priprave v novomeški ISKRINI so, kar je povsem razumljivo, namenjene proizvodnji. Omenili smo že, da bodo prihodnje leto povečali vrednost tega, kar ustvarijo, za več kot 35 odstotkov. Kako nameravajo doseči tako velik skok?

Ko bo v ISKRINI tovarni usmernikov v Novem mestu končno le na voljo potreben prostor za razmah, bo (Dalje na 7. strani)

Posnetek iz proizvodnega oddelka v tovarni »Usmerniki« Novo mesto

Samopostrežba za dele radijskih in TV sprejemnikov

Prodajni sistem na podlagi samopostrežbe ima vrsto pomembnih prednosti. Dosedanje izkušnje je uporabila velika angleška firma »Combined Electronic Services« in je v londonskem predmestju Croydon odprla specialno samopostrežbo za radijske dele. Temeljni skladiščni seznam delov ima 1600 postavk.

Hoandska firma »Philips« je odprla takšno samopostrežno trgovino že leta 1964, sedaj pa se tudi zahodnonemška Philipsova filiala pripravlja na ustanovitev tega samopostrežnega tipa v Hamburgu.

Pokazalo se je, da so maloprodajni stroški za radijske in TV dele zelo visoki in da se lahko znižajo na samopostrežni način. Firma »Philips« razpolaga s 30.000 postavkami rezervnih delov, od katerih je v trajni rabi samo 1.000. To dejstvo je bilo podlaga za formiranje samopostrežnih skladišč in stojnic.

Obisk v sovjetski tovarni relejev

Po službeni poti sem imel možnost, da sem odpotoval v Sovjetsko zvezo in sicer v republiko Armenijo, v glavno mesto Erevan. Ne mislim sicer ob tej priliki podajati potopisa, čeprav bi bilo več stvari morda prav zanimivih, vendar sodim, da bi bilo koristno povedati par besedi o tovarni, ki proizvaja nam znane izdelke.

Erevan je staro mesto, saj je slavilo že 2750-letnico obstoja, tako da se kosa po starosti z večnim mestom Rimom. Vendar je bil v Armeniji napredek počasen in se začel približevati Evropi šele sedaj. Mesto je dokaj toplo, 310 do 320 dni v letu prebivalcem mesta sije sonce, zrak je suh, v zraku pa lebdi droben praš suhe zemlje. Staro prebivališča hiš so več kot skromna, v mesto pa prodirajo nova naselja, mogočni bloki, široke ceste ipd. Promet po cestah se veča, vendar je največ avtobusov — tovornjakov.

Križišča urejajo semaforji, ki menjajo signale na 15 sekund, zato pred križiščem ni vrst in se promet hitro odvijaja. »Zebre« označujejo prehode, kje smejo pešci prek ceste, vendar hitro, da jih ne povozijo avto. Imajo več kulturnih spomenikov, med katerimi je zelo pomembna knjižnica MATENARADAN, ki hrani knjige, stare tudi več tisoč let. Tako sem npr. videl Evklidovo geometrijo iz stare Grčije.

Trgovine v mestu so »žive«, blaga je precej na razpolago. Asortiment ni širok, zato so pri tistih puljih, kjer prodajajo blago, za katerim je večje povprašanje, običajno vrste, kljub temu, da je blaga dovolj na razpolago. Vedno so vrste npr. za kruh, čeprav imajo dovolj, prav dober je, različne vrste, toda sedaj imajo v prodaji eno vrsto, čez čas pa drugo. Je pa dovolj drag, skoraj pol rublja en kilogram. (Uradno velja 1 rubelj 1400 starih dinarjev).

So pa trgovine s kruhom odprte pozno zvečer in celo ob nedeljah zvečer, kar ne bi pričakoval, posebno še, ko so ljubljanski trgovci prav v zadnjem času hoteli imeti ob nedeljah zaprte vse trgovine.

Ljudje so skromni, tihi, govorijo le po armensko, vendar so vsi napisali tudi v ruskem jeziku, da se tuj človek pač znajde.

Ne bi niti hvalil, niti grajal sovjetske vladavine v Armeniji, saj je marsikaj v ureditvi dokaj birokratskega, toda takšnih mogočnih stanovanjskih blokov, novih tovarn (za konjak, releje, gradbeništvo), novih institutov za prve sovjetske elektronske računalnike in podobnega v sicer samostojni državi Armeniji najbrže Armenci ne bi imeli. Velik del z najvišjo goro Ararat (5156 m) je namreč od leta 1915 v Turčiji, zato lahko objektivno presodimo propagandni podatek direktorja tovarne relejev v Erevanu, ki je trdil, da je elektrifikacija v

vseh krajih Armenije na tako širokem področju, kolikor daleč sega sovjetska oblast. (Verjamem in predstavljam si, da v turškem delu Armenije elektrifikacija še ni izvedena).

Te misli naj bi kot uvod osvetlile pogled na tovarno relejev v Erevanu, o kateri bi rad povedal nekaj lastnih opazovanj. Naše misli so pod vplivom različnih izkušenj, ki smo jih že doživeli, usmerjene tako, da si predstavljamo, da so proizvodi iz ZSSR bolj robustni, dokaj grobo izdelani, ne preveč precizni, oblikovno nedograjeni itd. Prav radi takšni izdelavi rečemo, da je izdelano »po rusko«. Te vrstice pa pišem prav zato, da bi takšno miselnost, če že ne sprevergel, vsaj povedel v pravo smer.

Res je, tovarne v Erevanu ni ustanovila »skupina državljani«, postavljena je bila še administrativno, z ukazom iz Moskve. Toda nek nagib je bil tudi za to potreben, čeprav zanj ne vemo. Gre namreč za veliko tovarno, kjer

letno izdelajo 4 milijone do 5 milijonov relejev za potrebe avtomatizacije (ne za telefonske naprave). Menda je večja tovarna le še v Harkovu in menda sta v SZ le še nadaljni dve takšni tovarni.

Logično razmišljanje nam pokaže, da SZ izdela zelo veliko relejev (za avtomatiko) letno in da jih toliko letno tudi uporabi. To pa pomeni, da se kljub prostranosti Sovjetske zveze avtomatizacija izredno hitro širi. Verjel bi, da hitreje kot pri nas!

Tudi konstrukcija relejev je zelo interesantna. V izdelavi sta dve osnovni velikosti relejev, izdelanih v tehniki normalno velikih in v tehniki precej majhnih relejev. Z druge strani pa bi releje lahko delili na »zračne« releje, kjer so kontaktna peresa podobna našim in so releji montirani v relejskih tračnicah, prosto v zraku in na hermetično zaprte releje.

Releji so zelo solidno izdelani, tehnično lepi in kakovostni. Kakovost dosegajo prav s tem, da uporabnik (ne

Obvestilo

DOPISNIKI!

Čimprej nam pošljite članke o 9-mesečni proizvodnji.

Uredništvo

Izredno uspešna proizvodnja

(Nadaljevanje s 1. strani)

za domače tržišče izpolnili s 129,22%, za izvoz pa s 120,19 odstotka. Tudi kumulativa je ugodna, posebno v realizaciji izdelkov za jugoslovansko tržišče, kjer je kazalnik 118,86 odstotka, dočim v izpolnitvi načrta za izvoz še vedno ni dosežena, je pa kazalnik 90,75 odstotka najboljši od vseh skupin. Pri teh izdelkih teče proizvodnja posebno v drugem polletju zelo zadovoljivo, čeprav zahteva izredne napore vseh neposrednih delavcev in spremljajočih služb. Tudi v tej skupini izdelkov nam povzroča pomanjkanje reprodukcijskih gradiv in njihov nevsklajen dotok vsakodnevni »glavobol«. Pri tem je zelo zanimiva ugotovitev, da so to na videz malenkostna in nepomembna gradiva, ki pa se dokaj stalno in vztrajno pojavljajo kot največja coka za nemoten potek dela. Tako bi poleg drugih izpadov — v oktobru lahko zabeležili pričakovano milijardo in več realizacije, če bi imeli pritrilne vzmeti za pomočne relee v kombinacijah, ki so bile pripravljene za odpremo. Te vzmeti po vrednosti predstavljajo nekaj stotakov, izpad pa več desetisočakov — novih sveđev. Imamo pa s temi vzmetmi stalni problem — tako pri neposredni prodaji relejev, kot pri vgrajevanju v kombinacije in aparature.

Nabavna služba v tovarni, ki je angažirana pri nabavljanju teh »drobnih« reprodukcij gradiv popolnoma samostojno — teh gradiv pa je po številu pozicij izredno mnogo — je verjetno številčno prešibka in ob takšnem

tempu razvoja, kot smo mu pričrta, ne dohaja več potreb proizvodnje. Upošteva, da načrt za naslednje leto predvideva ponovno občutno povečanje proizvodnje, bi že danes morali temeljito analizirati kadrovske zasledbe nabeve ter jo potrebno povečati in ne čakati, da bo prešibka nabava resno ogrozila zastavljene načrte.

Tudi z rezervnimi deli in

uslugami smo v oktobru načrt prekoračili in dosegli mesečni kazalnik 129,57% in kumulativno 64,31%.

Celoletni načrt je s tem dosežen 87,12%, kar nam zagotavlja, da bomo do konca leta dosegli in preseglji tudi celoletno obvezo. Osnova, ki smo jo z oktobrom dosegli, nam to zagotavlja in nas tudi k temu obvezuje.

L

Racionalizatorstvo v »Elektromehaniki«

V tretjem trimesečju tega leta je komisija za izboljšave in koristne predloge v Elektromehaniki obravnavala 11 racionalizatorskih predlogov, od katerih je bilo 5 nagrajenih, 6 predlogov pa zavrnjenih. To razmerje je prav izjemno v tem letu, ker je bilo več predlogov preveč zahtevnih v smislu konstrukcijskih sprememb in sprememb tehnoloških postopkov. Na podlagi raziskav je bilo ugotovljeno, da ti predlogi niso ekonomsko utemeljeni in zato niso bili osvojeni.

Predlogi izboljšav, ki so bili odobreni in nagrajeni so naslednji:

— Tov. Jernej Jeraj, zaposlen kot mojster kontrole pri ploščatih relejih, je izdelal nove table, po katerih naj bi se preizkušali ploščati releji. Za prizadevno reševanje tehničnih problemov, mu je bila odobrena enkratna nagrada 500 din.

— Tov. Kaučič Anton, zaposlen kot brusilec v orodjarni, je za uvedbo novega načina izdelave utorov pri posebnih orodjih z brušenjem

prejel enkratno nagrado 900 din.

— Tov. Lampič Iva, zaposlena kot laborant v galvaniki ATN, je prijavila koristno izboljšavo pri galvaniziranju raznih sestavnih delov v bobnu. Na nosilni okvir sta sedaj v navpičnem položaju postavljena dva bobna, dočim je bil prej samo eden. S tem je povečana zmogljivost, zato je bila tov. Lampičevi odobrena enkratna nagrada 450 din.

— Tov. Renko Slavko in tov. Prevodnik Rudi, oba zaposlena kot mojstra na strojništiskalnicah v obratu ATN, sta koristno uporabila odpadne trakove novega srebra. Po orientacijskih podatkih letnega plana bo znašal prihranek 31.000 din v tem letu. Za prizadevno varčevanje drage kovine je bila obema tovarišema odobrena skupna nagrada 1600 din.

— Tov. Suler Anton, zaposlen kot mojster v obratu elektromehanskih izdelkov je naredil izboljšavo na krivilnem orodju za izdelavo »nosilca ventila«. S tem je rešil

Tečaj za barvno televizijo

Vodstvo našega servisa je organiziralo 15-dnevni tečaj za barvno televizijo. V Republiškem centru za strokovno izobraževanje v Beogradu se je zbralo 15 tečajnikov — TV mehanikov iz naših servisov IC in poslušalo strokovna predavanja o teoriji in praksi popravi barvnih televizorjev.

Naprosili smo predavatelja na tečaju dipl. inž. Mišarada Radovića, priznanega strokovnjaka za barvno televizijo, za kratek razgovor:

Vprašanje: Kako ste si za-

mislili tečaj za barvno televizijo?

Odgovor: Celotni tečaj smo razdelili na dve grupi. Predavanja bodo trajala po osem ur dnevno, skupno 15 dni za vsako grupo.

Vprašanje: Ali se poslužujete pri predavanju kake literature, tako da lahko tečajniki tudi študirajo teorijo iz knjig?

Odgovor: Žal take knjige še ni pri nas. Pišem jo sam in bo kmalu izšla. Do tedaj pa morajo tečajniki predavanja beležiti.

Vprašanje: Kakšne sisteme barvne televizije poučujete?

Odgovor: Pregledali bomo vse svetovne sisteme PAL, NTSC in SECAM in primerjali njihove dobre in slabe strani. Podrobno pa bomo preštudirali le zahodnonemški sistem PAL, ki je od vseh najboljši.

Vprašanje: Ali boste primerjali tudi teorijo barvne televizije s črno-belo tehniko?

Odgovor: Vsekakor, saj je črno-bela tehnika temelj vsem barvnim sistemom.

Vprašanje: Kako pa boste prikazovali morebitne napake pri barvnih televizorjih, saj ne vidim instrumentov za merjenje in odkrivanje napak?

Odgovor: Instrumentarija res za sedaj še nimamo, vendar ga bomo dobili. Za sedaj bazira naš pouk na teoriji, kasneje bomo dodali temu

Sk

(Dalje na 7. strani)

lastna kontrola) potrdi uporabnost in s tem kakovost, delavci pa so na ta podatek stimulirani.

Nauk sledi, da je kontrola uporabnika stimulacije in gonilna sila za kvaliteto izdelka, ne pa lastna ocena. Odkar pa je od leta 1967 uvedena stimulacija tudi na količino izdelkov, ima takšna stimulacija takšen odmev, da so armenske delavke pri delu tako prude, da prekašajo mnoge druge marsikje po svetu in tudi pri nas. Ne bodimo torej domišljivi, da pri nas delo najbolj pridno »teče«.

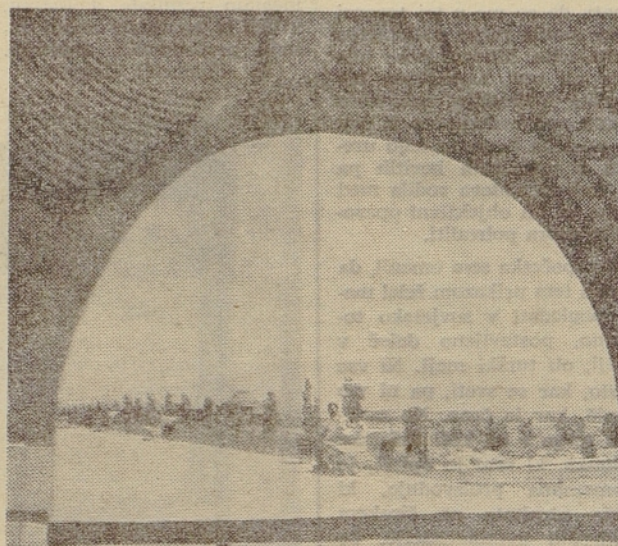
V tej tovarni tudi že pripravljajo miniaturne releje, ko generacijo normalno velikih že opuščajo. Spet nauk, da njihova konstrukcija, tehnologija in proizvodnja sledi novim zahtevam moderne, sodobne, hitre »brezmasne«, čeprav elektromehanske tehnike. V tem zanesljivo zaostajamo!

Vse delo montaže relejev opravljajo predvsem ženske, mlade in tudi starejše. Obledene so v zelo čiste bele ha-

lje, na glavi imajo prirejeno pokrivalo iz belega tila. Moških delavcev je le malo. Delovni prostori so zračni, vendar ne preveč svetli, pač pa ima vsako delovno mesto običajno svojo razsvetljavo tako, da je za delavca razsvetljava kar najbolj prikladna. Ves prostor v tovarni je zelo čist. Po mnogih malenkostih je moč videti, da ne gre za »Potemkinove« vasi, da torej tovarna ni bila očiščena zaradi ogleda neke delegacije.

Ugotavljajo pa tudi sami, da popolna avtarkija proizvodnje ni možna, zato imajo za finalizacijo izdelkov priključene tudi še proizvodne podružnice, dočim je ves reprodukcijski material po pravilu sovjetskega izvora.

Za velike serije, kakršne sem opisal, me moti dejstvo, da je v tehnološkem postopku izdelave veliko ročno izdelanega dela, ko bi bila prav gotovo možna in zelo uspešna uvedba male avtomatizacije. Vendar tehnologija posameznih operacij ni starinska. Releji skoraj ne poznajo vi-

ARARAT, 5156 m visoka armenska gora, ki sedaj pripada Turčiji. Menda se je na to goro ob vesoljnem potopu zatekel Noe, sedaj pa je misterij Armencev, njihov ponos in žalost, kajti goro lahko le gledajo od daleč. Običajno gledajo le njen snežni vrh, ki je videti mistično nekje v zraku, saj spodnji del običajno zakrivajo prašne meglice.

jakov, pač pa sestave točkasto varijo z varilnimi aparati, ki so nastavljeni na čas, pritisk in tokovno jakost. Varilni aparati so zelo prikladni: majhnih dimenzij, namizne izvedbe, vključeni kar v tračno linijo za montažo. Sami izdelujejo tudi releje s hermetičnimi kontaktiki (reedovi releji), uporabljajo pa miniaturne kontaktne cevčice, sovjetskega izvora. Mimo tega pa izdelujejo druge releje v hermetično zaprtem ohišju tako, da kontakti ne morejo »prititi« pod vpliv agresivnega in zaprašnega zraka.

Ceprav smo na telefonskih relejih (ne v tej tovarni) še videli zgornjo izolacijo iz nalojenega papirja, pri relejih za avtomatiko uporabljajo vsepovsod za izolacijo navitja folijo iz teflona.

Kljub temu, da uporabniki ocenjujejo praktično uporabnost izdelkov, tudi osnovni proizvodni oddelki sami kontrolirajo lastne sestave. Zato imajo dovolj merilnih naprav, ki jih sami konstru-

Redna letna skupščina kluba zdravljenih alkoholikov

V petek je bila v Ljubljani prva redna letna skupščina kluba zdravljenih alkoholikov v Ljubljani. Udeležba je bila polnoštevila. Žal je bilo manj odziva oblastvenih in družbeno političnih forumov, čeprav so bili povabljeni. Kljub temu ni manjkalo gostov kot npr. predstojnik psihiatrične klinične bolnišnice in univerzitetni profesor dr. Kopal, profesor docent Milčinsky, direktorica višje šole socialnih delavcev Jančar Marija, članica republiškega koordinacijskega odbora za boj proti alkoholizmu Tominšek Anka itd., ter socialni delavci zavodov za socialno delo, zdravstva in delovnih organizacij.

Prijetno presenečena sem bila na tem občnem zboru, ki so ga vodili, organizirali in v celoti pripravili zdravljeni alkoholiki sami, seveda ob pomoči socialnih delavcev, psihiatrične klinike in nekaterih zdravnikov.

Klub zdravljenih alkoholikov je ob svoji prvi letni skupščini praznoval četrto obletnico obstoja, vendar je do sedaj živel v anonimnosti. Razlog je preprost, hotel je opravičiti svoj obstoj z delom, in dokazati kako je tem ljudem potreben. Klub je bil ustanovljen 1966. leta in je štel 10–14 moških članov. Leta 1968 je bil ustanovljen tudi klub ženskih alkoholikov, ki je štel 8–12 članic. Danes so ti klubi mnogoštevilni, zato so razdeljeni na več skupin. Tako ima bolnica za zdravljenje alkoholikov Škofljica svoj klub, psihiatrične klinike Ljubljana — Njegoševa svojega, bolnica Polje tudi svojega.

Klubska se zdravijo predvsem oni alkoholiki, ki so na

svojih delovnih mestih, doma, tisti ki nimajo trenutno drugih motenj in težav.

Oblika zgodnjega zdravljenja je predvsem klubska — skupinsko zdravljenje začetnikov, dočim gre pri terapiji

zdravljenja duševno in telesno motenih za skupinsko dolgotrajno zdravljenje, ki spada predvsem v področje strokovnjakov — neropsihiatrov.

(Dalje na 8. strani)

Reklama na pragu dolgoročne recesije

Mnoge britanske poklicne oglasne agencije poslujejo čedalje slabše. Veliko od njih je zmanjšalo število zaposlenih in preiskujejo možnost integracije.

Kadar rastejo dobički kompanije se to najprej občuti po večjem izločanju sredstev za reklamo. Reklama je dejansko edini strošek, ki ga lahko hitro in enostavno zmanjšamo. Če pada dobiček proizvajalca določenega blaga za 400.000 funtov pod predvideni znesek, lahko takoj »reši« 200.000 funtov na ta način, da za dva meseca ustavi reklamiranje svojih proizvodov.

Do tega je prišlo letos. V teku samo treh mesecev so klienti največje oglasne agencije »Thompson« zmanjšali sredstva za reklamo za milijon funtov. Podobni primeri so bili tudi v drugih agencijah.

Vendar kaže, da se položaj popravlja. Razvoj novih proizvodov, ki je bil v zadnjih letih zamrznjen, se začneja taliti. Portfelji naročil za leto se polagoma polnijo. Letošnje povišje plač bodo okrepile kupno moč potrošnikov, kar pomeni večje zasluške: s tem vred tudi večje dobičke proizvajalcev ter izločanje večjih sredstev za reklamo. Toda to izboljšanje je samo začasno. Predsednik

kompanije »Thompson« je v skrbeh za dolgoročno usodo reklame. Zelo verjetno je, da se nikoli več ne bodo vrnila plodna leta porajanja komercialne televizije. Agencije so vrsto let živele od zaloga, akumuliranih v tem razdobju.

Za razmajano poslovanje oglasnih agencij navajajo dva vzroka. Eden od njih je socialnega značaja — krepitev neke vrste zaščite potrošnikov v ZDA, ki so pred kratkim prepovedale reklamiranje cigaret po televiziji.

Drugi vzrok je veliko globlji — krepitev položaja prodajalcev na drobno. Predpostavljajo, da gre za sedaj blizu 450 milijonov funtov (!) letno na marketing, ki zavrta veliko reklamo. Četudi so oglasne agencije ustanovile službe za pospeševanje prodaje, se jim ni posrečilo prepričati kliente, da bi jim zapuili to vrsto poslov.

Se en činitelj je prizadel oglasne agencije. Njihovi klienti so si pridobili večje izkušnje na tržišču in sedaj sami opravljajo agencijske posle. Nekatere velike kompanije rajši zaposlujejo za reklamiranje posameznih izdelkov kreativne svetnike, medtem ko drugi stopajo sami v dogovore s televizijo in primerjajo rezultate s tistimi, ki jih je za njihov račun dosegla profesionalna agencija. (Po »Financial Times«)

Pomen intelektualne elite

Trije odstotki nacionalnega bruto dohodka, ki jih dajejo razvite dežele zaenkrat v znanstvene namene, pokriva zelo širok spekter dejavnosti. Na enem koncu je fundamentalno raziskovanje, področje, ki je naravno omejeno na zelo nadarjene, originalne in kreativne talente. Na drugem pa so stotisoči, ki spravljajo v tek zvode znanstvenega stroja ali preizkušajo delovanje novih strojev.

Ali je znanstveno delo postalo zares tako preprosto, da ga morejo opravljati ljudje z nižjim koeficientom inteligence? Ne moremo oporekati dejstvu, da govori v prid temu precej dejstev. Kompjuterska tehnika omogoča celo srednje razumnemu človeku, da analizira strukturo molekule, za kar je bila pred dvajsetimi leti potrebna genialnost neke Dorothy Hodgkin (Hodžkin). V uporabni znanosti je bil razvoj še bolj eksploziven. Sedaj izračunajo računalniki rešitve za mostove in avionska krila v nekaj minutah.

Temu razvoju ni bila posvečena nobena pozornost, ko so vlade sklenile, da bodo razširile tehnološko izobraževanje. Koledži in univerze bruhalo čedalje večje število inženirjev, katerih znanje ni neobhodno in ne posebno koristno. Toda vprašanje, ki se vsiljuje ni uporaba denarja namenjenega znanosti, in ne delovni cilji stotisočev poprečnih. Bistvenega pomena je problem, ali na najboljši način izkoriščamo to nujno omejeno število izjemno talentiranih mladeničev in mladenk.

PRAVICA TALENTIRANIH

Seveda nima pomena osporavati pravico prvorazrednih talentov, da se posvečajo znanosti in tehnologiji. Resnica pa je, da se zelo majhno število od njih odloči za fundamentalno, pa celo za uporabnostno raziskovanje iz čiste sle po odkrivanju novih ved. Veliko število nadarjenih se opredeli zaradi predpostavljenega prestiža znanstvene profesije, zaradi potrditve lastnih sposobnosti in

priznanja staršev in znancev. Vendar, ali je ta elita na splošno vzeto najboljše izkoriščena, če daje svoj prispevek znanosti in tehnologiji v nekem zgodovinskem trenutku, ko postaja očitno, da naša civilizacija ni v stanju izkoristiti niti že obstoječega znanja in tehnične postopke?

Z drugimi besedami: ali modernemu svetu lahko pomaga prizadevanje, da se že pretirano učinkovita produktivnost modernih industrijskih dežel spravi v še večjo učinkovitost. Ali ne bi lahko dejali, da del nadarjene mladine instinktivno občuti to krizo in se odloča za umetnost in družbene vede ter se odreka prirodnih ved in tehnologije. Toda večino te mladine sestavljajo tisti brez določene osebnega klica, pa tudi tisti, ki jasno vidijo, da prizadevanje in nadarjen inženir ne zasluži več od uradnika. Tisti z jasnimi hotenji in pripravljeno pridno delati se v glavnem odločajo za prirodne vede in tehniko.

Da bi dobili takšne ljudi in jih izobrazili za vodilne vloge, ki jih čakajo, se moramo zavedati pomena intelektualne elite — vzlic nepopularnosti tega pojma. Zatem, tej eliti bi bilo treba dati ime: dejali bi, da bi ji najbolj ustrezalo ime »družbenih inženirjev«. Kajti njihovo delo bi bilo tisto, kar je sir Charles Popper imenoval »družbeni inženiring«.

Sloviti G. M. Caines je trdil, da so veliki ekonomisti najredkejši pojav, ker združujejo v sebi lastnosti matematika in zgodovinarja. On sam je imel v sebi razen teh dveh talentov tudi talent za boj, za politično akcijo.

Nam pa je sedaj bolj potrebna nadarjenost za psihološka spoznanja. Niso nam toliko potrebni križarji in revolucionarji, pripravljene razdejati sistem, ki ga ne razumejo, kolikor ljudje, ki bi se posvetili popravljanju neštevitih problemov in nesoglasij našega družbenega sistema.

(Po »New Scientist«, London)

DOPISUJTE V »ISKRO«!

Naslov uredništva:

Kranj, Savska loka

Tel. 22-221, tnt. 333.

irajo in izdelajo, pa tudi vzdržujejo. Za vsak instrument ali napravo obstaja terminski koledar, kontrolna tablica pa kaže, če je zahteva po terminskem pregledu zares izpolnjena. Videl sem, da takšne pregledne kontrolne tablice niso bile le listi papirja.

Navijanje navitij relejev je vedno dvodelno tako, da delavka med navijanjem druge tuljavice dokonča prvo in pripravi tretjo. To kaže na zelo dober izkoristek stroja in delavca, ki pa spet ni preobremenjen.

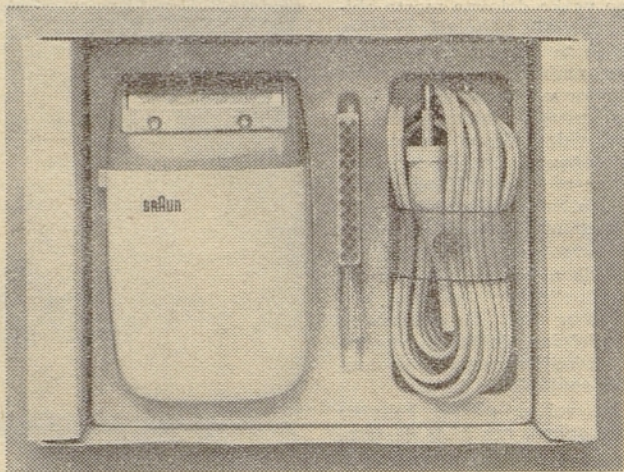
Disciplina delavcev je zelo dobra. Delo je mirno, tekoče, le redki so na delo čakali. Vsaj takrat, ko je šla delegacija skozi obrat, ni bilo slišati nobenega klepetanja, pa tudi ni bilo videti sprehajanja.

Večkrat je slišati, da smo mi sicer prezahtevni, kar se tiče izdelave tovarniških (pa tudi privatnih) prostorov in opreme, vendar moram pri-

znati, da so me v tej tovarni zelo motile razne nadometne instalacije. Mnogokje so bile žice ali cevi nameščene kot zasilna instalacija, nelepa in vidna, vsa nadometna. Z malo posluha bi se to dalo urediti v primernih koritih pa bi tudi ta zadeva sodila med tiste, ki jih objektivni opazovalec mora pohvaliti.

Že spočetka sem omenil, da sem s tem prikazom želel malo pogledati v sovjetsko tovarno, postavljeno daleč v Aziji, ob turški meji. Ni vse zlato, kar se sveti, pa ni vse zanič, kar je črno. Ne mečimo vsega v en koš! Relejska tehnika, ki sem jo opisal, je pomembna proizvodnja, ki kaže rezultate na širokem področju avtomatizacije. Če pomislimo na to, se tudi mi sami zamislimo in ugotovimo, kaj moremo mi sami še storiti! Še veliko nam manjka, čeprav smo tudi mi že pokazali lepe proizvodne uspehe.

inju

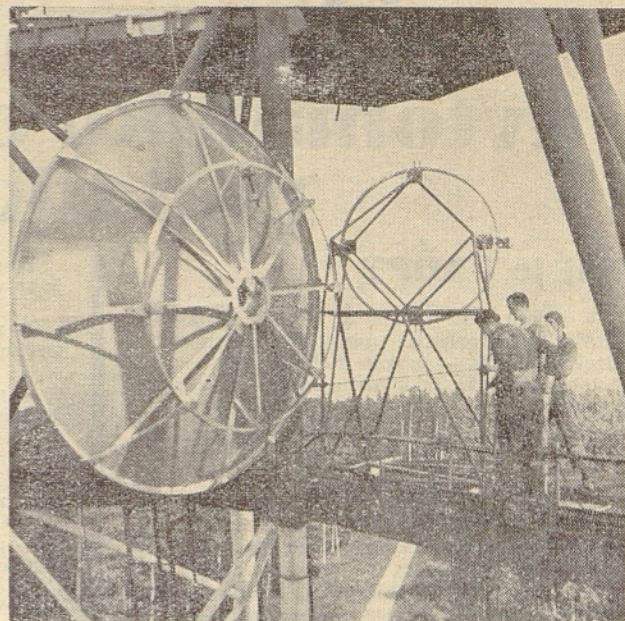

BRIVNIK BRAUN ISKRA SPECIAL ima jekleno mrežico s odprtinami in kromovo drsno površino — strižna površina 1144 m² — 32 rezil iz klemenitega jekla; okvir strižne mrežice iz izredno odpornega delrina — priključek za napetosti 110 in 220 V — 3-letna mednarodna garancija. Nadomestni deli so vedno na zalogi! Cena: 185,00 din

Delavci tovarne VF na terenu

ISKRA-RIZ ZAGREB

Kratka reportaža
o specifičnem delu
tovarne
visokofrekvenčnih
in radio-relejnih
naprav v Zagrebu

Pri montiranju anten je potrebna izredna pazljivost. — Slika kaže montažo parabolične antene $\varnothing$ 3 m na stolpu v Slavon-
skem Brodu

Mnogi člani združenega podjetja ISKRA ne vedo s kakšno proizvodnjo oz. s kakšnimi posli se ukvarjajo nekatere naše tovarne, zato objavljamo kratko reportažo o specifičnem delu tovarne visokofrekvenčnih in radio-relejnih naprav v Zagrebu (VFRR).

V tovarni VF/RR je skupina, ki se ukvarja tudi s projektiranjem usmerjenih radio-zvez. To je zelo kompleksno delo, ki zahteva veliko angažiranja, razgovorov z zunanji sodelavci in investitorji, zaradi raznih sprememb v teku izdelave projektov, dogovorov s kooperanti, ter različnimi problemi, ki nastajajo pri zahtevnem delu.

S fotografijami hočemo bralce seznaniti z delom in napravami, čeprav bo to le bežen prikaz dela na terenu. Dosedaj so že izdelani projekti za zveze: Rogaška slatina — Celje, Slavonki Brod — Psunj, napravi v Novi Gradiški in Slavonki Požegi pa že obratujeta. Pri montažah sodelujejo podjetje »Braća Kavurić«, ki skrbi za montažo mehanskih delov (pasivni repetitorji, stebri za antene itd.) in drugi zunanji sodelavci.

Poleg naprav za zveze, ki so že gotove in že obratujejo, je sedaj v preizkušnji naprava za usmerjeno radio-zvezo Bjelovar — Virovitica, za katero je celotna dokumentacija izdelana v tovarni VF/RR.

Interes za omenjene naprave je izreden; v delu so namreč projekti za usmerjene radio-zveze, med drugim tudi za:

- Ljubljana—Kranj
- »Elektroprivredo«, Zagreb (Sisak, Međurić, Đakovo, Lončarski Vis, Osijek)
- Dubrovnik—Ljet
- Dubrovnik—Lopud
- Kraljevo—Raška—Novi Pazar
- Daruvar—Psunj
- Varaždin—Ivanec
- Matulji—Pehlin—Katarina
- Dubrovnik—Slano

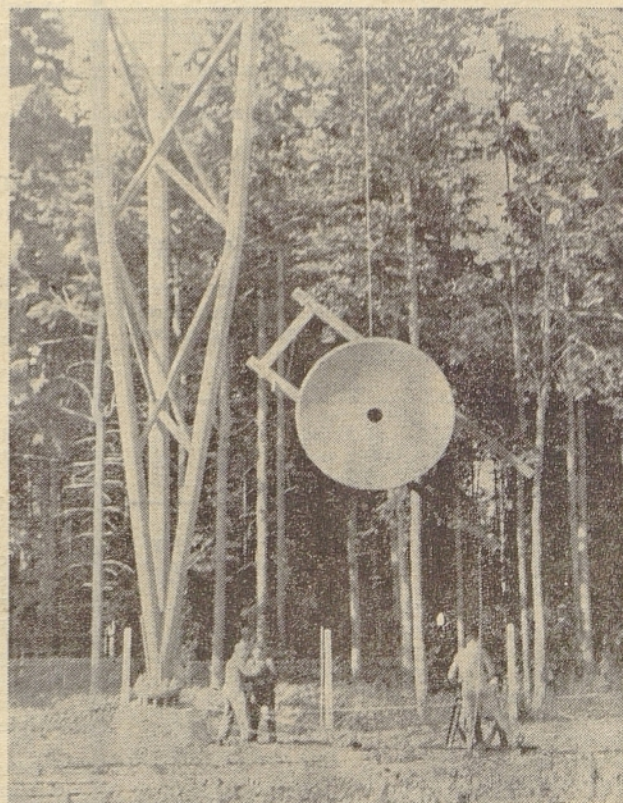
- Vela Luka—Lastovo
- Slavonki Brod—Koprivnica
- Osijek—Belje.

Za mnoge od predvidenih naprav za usmerjene radio-zveze pa že obstajajo zahtevne naročnikov, ki se sedaj tehnično proučujejo, nakar bodo dane zahtevne ponudbe.

(Povzeto iz časopisa ISKRA-RIZ; tekst in foto: Zlatko Grgec)

Pritrditev valovoda na konzole na zunanjo steno zgradbe Štrosmajerjevega doma v Rogaški Slatini. Na strehi je postavljena parabolična antena v premeru 3 m

Dviganje parabolične antene premera 1,5 m s podstavkom na tretjo teraso televizijskega stolpa na Psunju

Nekaj podatkov in misli o delu Centra za avtomatsko obdelavo podatkov

Kaj je CAOP?

V marcu 1970 je bila v okviru ZP ISKRA KLANJ ustanovljena samostojna organizacija združenega dela — pravna oseba Center za avtomatsko obdelavo podatkov (CAOP) s sledečimi nalagami:

- projektiranje in uvajanje poslovanja z AOP,
- koordiniranje in posredovanje AOP na elektronskem računalniku,
- študij in razvijanje informacijskih sistemov.

S to odločitvijo je DS ZP Iskra začrtal tudi razvoj AOP, ker je zaupal CAOP realizacijo sledečih ciljev:

— vključevanje sodobnih ekonomsko-organizacijskih modelov v poslovanje organizacij. Pri tem je treba do največje možne mere izkoristiti računalnik CDC 3300;

— razvoj informativnega sistema za vodenje poslovanja na vseh nivojih v organizacijah in ZP,

— uvajanje enotnega sloga in profila informacij z določljivo enotnih kriterijev za njihovo vrednotenje,

— večanje dobička s pomočjo ažurnih informacij, tekočim nadzorom poslovanja in točnejšim planiranjem.

Poslovanje med CAOP in organizacijami je urejeno s pogodbami, ki določajo termine ter višino in način plačila posameznih nalog. Te pogodbe ima CAOP sklenjene z večino organizacij.

Osnova za poslovanje CAOP je strokovni kader, ki se je izoblikoval po dveh letih praktičnega dela na nalogah, ki jih je samostojno razvijal brez pomoči dobavitelja. Kadrovske sestave CAOP je sledeče:

- 20 organizatorjev in programerjev,
- 5 operaterjev na luknjačih in verificirkih,
- 4 delavce v računovod. in administraciji.

Vse obdelave opravlja CAOP v republiškem računskem centru, kjer je ZP Iskra soinvestitor s približno 30 % vrednosti osnovnih sredstev. S tem skrbi za koriščenje kapacitet, ki jih je dolžna pokrivati Iskra.

Kakšni so rezultati dela?

Leto 1970 je izredno pomembno za razvoj AOP v Iskri, ker bo do konca leta uvedena obdelava v skoraj vseh organizacijah. Po posameznih organizacijah je stanje sledeče:

Organizacija	Obrač. sklad	Obrač. OD	Obrač. str.	Plan mat.	Saldak. kupcev
ZZA	U	RO	U	/	/
Iskra Commerce	PO	U	RO	/	PO
Elementi	U	U	U	/	/
Sprejemniki	U	/	U	/	/
Aparati	RO	U	U	/	/
Avtoelektrika	RO	RO	/	PO	/
Elektromotorji	RO	U	RO	RO	/
Naprave	RO	RO	RO	U	/
Elektronika	U	U	U	U	/
Kondenzatorji	/	/	/	/	/
Instrumenti	RO	RO	RO	U	/
Usmerniki	U	/	/	/	/
Polprevodniki	RO	RO	RO	U	/

Legenda: RO = redna obdelava
PO = poskusna obdelava
U = uvajanje

Za oceno rezultata pa je treba upoštevati, da je za vsako nalogo bilo treba:

— razviti dokumentacijo in jo prilagajati potrebam posameznih organizacij;

— poiskati racionalne rešitve obdelave na računalniku;

— priučiti delavce po organizacijah na poslovanje z novo dokumentacijo in uporabo rezultatov na tabelah;

— po potrebi prilagajati programe posebnostim organizacij.

Zgornji rezultati so pogojeni tudi s prizadevanjem delavcev po organizacijah.

Rezultate dela ilustrira tudi podatek o trajanju obdelave na računalniku:

- obračun skladišč od 1—3 ure
- obračun OD od 1,5—5 ur
- obračun stroškov po DN 10—30 minut
- planiranje materiala 2—5 ur

Iz tega je razvidno, da je za obdelavo teh nalog za eno organizacijo potrebnih na mesec v povprečju 10 ur. Dejansko število ur pa je predvsem odvisno od števila in točnosti podatkov.

Zgornji podatki pa tudi ilustrirajo zmogljivost računalnika CDC 3300 in racionalnost rešitev. Ker znaša kapaciteta računalnika cca 4500 učinkovitih ur računalnika (cca 375 ur/mes.) se da oceniti, koliko programov in postopkov je še treba izdelati, da bi bil računalnik z obdelavo za ISKRO polno zaseden. V letošnjem letu bo za redno obdelavo po organizacijah porabljenih 320 ur, v prihodnjem letu pa predvidevamo v skladu s kapacitetami CAOP in pogoji uvedbe v organizacijah 900 ur porabe.

Ekonomičnost AOP na servisnem principu

Za ocenjevanje ekonomičnosti obdelave na skupnem računalniku je treba postaviti dva pogoja:

- naloge, ki bi jih delali na računalniku,
- konfiguracija računalnika, ki lahko izpolni zahtevane pogoje.

Običajno se v proizvodnih organizacijah uporablja računalnik za rutinska dela s ciljem, da se doseže ažurnost, večja točnost in verjetnost poslovanja. Med najbolj splošne naloge spadajo:

- obračun skladišč, OD in stroškov;
- saldakonti in fakturiranje;
- planiranje materiala in kapacitet;
- razne statistike in evidence.

Računalniki, ki omogočajo obdelavo naštetih nalog za eno srednje veliko (1000—5000 zaposlenih) organizacijo stanejo 200.000 do 400.000 US \$, kar je odvisno predvsem od obsega podatkov, ki jih je treba obdelati. Instaliran računalnik pa stane med 3 in 6 milijoni N din (carina, adaptacija prostorov, dodatna oprema).

Servisni računalnik za obdelavo naštetih nalog za vse organizacije Iskre, npr. ERC v Stegnah, stane 750.000 US \$, celotna instalacija pa 11,5 milijona N din. Ta računalnik poleg naštetih na-

log lahko opravlja tudi zahtevnejše, kot so razne optimizacije planov, tehnični izračuni za razvoj in formiranje obveznejših datotek za tržne analize, dokumentalistično službo, vodstvene informacije ipd.

Stroške za aktiviranje računalnika lahko delimo v naslednje:

— stroški obdelave, ki jih sestavljajo vkalkulirani OD operaterjev, vzdrževalcev in administrativno-tehničnih delavcev, energija, rezervni deli, material ipd.;

— stroški organizacije, programiranja in uvajanja (pretežno vkalkulirani OD) in

— amortizacija strojev.

Primerjavo bomo izvršili za obdobje petih let, ki je običajno potrebno, da v enem podjetju stee obdelava naštetih nalog. Pri servisnem računalniku ali posameznih računalnikih (dve izmeni) je potreben naslednji kader:

	manjši računal.	servisni računal.
Vodja	1	1
Organizatorji AOP	2	6
Sistem inženirji	—	2
Programerji	4	12
Operaterji	5	5
Vzdrževalci	2	4
Administrativni-teh. referenti	2	4

Skupaj	16	32
Vkalkulirani OD (povprečno 3000 N din bruto) mesečno	54.000	96.000
letno	608.000	1.152.000

Materialni stroški so pogojeni z obsegom poslovanja in načinom dela in znašajo letno okvirno za:

- manjši računalnik 300.000
- servisni računalnik 1.200.000

Amortizacija računana na dobo petih let znaša za

- manjši računalnik 800.000
- servisni računalnik 2.500.000

Skupni stroški so sledeči:

	manjši računal.	servisni računal.
— vkalkulirani OD	508.000	1.152.000
— materialni stroški	300.000	1.200.000
— amortizacija	800.000	2.500.000

Skupaj v 5 letih (za 6 manj. rač.)	1.708.000	4.852.000
	51.240.000	24.260.000

Če zgornje številke apliciramo na Iskro bi to pomenilo, da bi bilo treba računati z najmanj sedmimi manjšimi računalniki, pri čemer manjše organizacije ne bi mogle uvesti AOP, ker je predraga. Za isti obseg dela bi torej letno angažirali pri manjših računalnikih 10.248.000 N din, servisni računalnik pa bi opravljal isto delo, in to za vse organizacije za 4.852.000.

Zaključek

Prednosti servisnega načina uvajanja AOP niso samo v prihranku, ampak perspektivno v enotnem vrednotenju in obravnavanju enakih podatkov. To omogoča analize in posredovanje informacij za potrebe vodstva ZP, npr.:

- optimizacijo proizvodnega programa ZP,
- podatki o gibanju zalog,
- tržne analize in prodajne statistike,
- kadrovske evidence in analize,
- skupne potrebe uvoznega in drugega materiala,
- analiza koriščenja kapacitet,
- primerjalna analiza rentabilnosti izdelkov,
- ažurno ugotavljanje rezultata poslovanja ZP,
- ugotavljanje likvidnosti ZP kot celote,
- optimizacija srednjeročnega plana ZP.

Naštete informacije so baza za poslovne odločitve in prihajamo do njih danes s težavo, ali pa sploh ne. V perspektivi pa lahko vse to ostvarimo, vendar pod pogojem, da že danes mislimo na to in neposredno koordiniramo razvoj AOP po organizacijah ZP.

ISKRA — CAOP

Izvilleki iz sklepov samoupravnih organov

ELEKTROMECHANIKA

SKLEPI 11. SEJE POSLOVNEGA ODBORA TOVARNE (6. 11. 1970)

● Poslovni odbor je obravnaval poslovno poročilo za 9 mesecev letošnjega leta. Poslovanje v tem obdobju je bilo dobro, vendar je dobiček glede na obseg realizacije nezadovoljiv. Poslovni rezultat se lahko znatno izboljša z znižanjem stroškov v zadnjih treh mesecih. Zato naj vsi obrati in službe preudarno in gospodarno koristijo obratna sredstva. Obratom in službam bodo posredovane analize dosedanjih stroškov, na podlagi katerih naj samoupravni organi za svoje enote predvidijo ustrezne ukrepe.

● Poslovni odbor je obravnaval poročilo tehničnih služb o analizi stanja na

področju normiranja in o predlogih za izboljšanje stanja na tem področju. Poslovni odbor se v celoti strinja s podano analizo obstoječega stanja, kakor tudi s predlogi ukrepov za izboljšanje in ureditev stanja na tem področju.

Glede na to je poslovni odbor sklenil:

1. V tovarni se smejo za določanje operativnih časov izdelave uporabljati edino naslednje strokovno metode:

za ročne čase:

— WF postopki (osnovni, hitri ali kratki)

— določanje časov na osnovi časovnih standardov

— določanje časov na osnovi časovnih posnetkov za strojne čase:

— izračunavanje avtomatskih strojnih časov na osnovi predpisane tehnološkega režima dela.

2. Tehnične službe morajo v sodelovanju s tehnološkimi pripravami dela v obratih pregledati vse obstoječe časovne standarde in ugotoviti, če so izdelani v skladu s sprejetimi načeli. Rok 1. 3. 1971.

3. Tehnične službe morajo pripraviti podrobni program izdelave novih standardov, v katerem bo določen vrstni red njihove izdelave. Rok 1. 3. 1971.

4. Tehnične službe morajo v sodelovanju s tehnološkimi pripravami dela obratov razmejiti delo tehnologov in normircev in definirati, katere podatke mora definirati tehnolog in katere normircec. Pri tem je treba ugotoviti, če tehnologi razpolagajo z osnovnimi podatki, ki so potrebni za njihovo delo. Rok 1. 3. 1971.

5. Tehnične službe morajo za normirce in analitike izdelati podrobna navodila za njihovo delo in z njimi seznaniti vse te kadre. Rok 1. 4. 1971.

6. Obrati morajo pri vseh delih na strokovni način določiti dodatne čase. Navodila pripravijo tehnične službe. Rok 1. 6. 1971.

7. Tehnične službe morajo v sodelovanju s kadrovsko službo pripraviti:

— program izobraževanja normircev in analitikov

— program izobraževanja s področja študija dela in časa za vodstveni kader. Rok 31. 12. 1970.

8. Kadrovsko je treba ojačiti normirske in analitske službe v obratih in tehničnih službah. Za to sta zadolženi tehnična in kadrovska služba.

9. Organizacijska in tehnične službe naj skupaj z odborom za nagrajevanje poenotijo sistematizacijo normirskih in analitskih delovnih mest v tovarni in pregledajo možnost za stimulatvnejše nagrajevanje teh kadrov. Rok 20. 11. 1970.

10. Organizacijska služba mora v sodelovanju s tehničnimi službami izdelati učinkovit sistem statističnega zasledovanja gibanja norm. Rok 28. 2. 1971.

11. Organizacijska služba naj prouči, kako bi bilo možno zagotoviti pravilno vpiso-

vanje podatkov v delovno dokumentacijo in ažurno oddajanje te dokumentacije. Rok 31. 12. 1970.

12. Tehnične službe morajo izdelati novo kategorizacijo del za celotno tovarno. Rok 13. 12. 1971.

Tehnične službe morajo o izvajanju tega programa redno poročati poslovnemu odboru, prvič v začetku marca 1971.

● Poslovni odbor je obravnaval poročilo o doseženi proizvodnji v oktobru letos.

Planska obveznost v oktobru je bila presežena za 19,7 odstotka.

Vrednost dosežene proizvodnje pa znaša 34,236,947,00 din.

Tečaj za barvno televizijo

(Nadaljevanje s 3. strani)
še praktične napotke na temelju merjenja in odkrivanja napak.

Obiskali smo še drugega strokovnjaka in predavatelja na Republiškem centru za strokovno izobraževanje dipl. inž. Nikolo Savića in ga prav tako zaprosili za kratek razgovor:

Vprašanje: Kako si podrobno zamišljate tečaj za barvno televizijo naše organizacije?

Odgovor: Iz vseh grup bomo sestavili eno samo grupo, ki se bo specializirala za barvno televizijo. Ta tečaj je pravzaprav priprava teorije za nadaljevalni tečaj.

Vprašanje: Kako pa si zamišljate izbiro kandidatov za specializacijo?

Odgovor: Kandidati v obeh grupah bodo sami zastavljali vprašanja iz teorije črno-bele in barvne televizije. Pri tem bomo dobili dober vpogled v znanje vsakega. Izbira torej ne bo težka.

Vprašanje: Predvidevate na koncu tečaja tudi izpričevala?

Odgovor: Tečajniki bodo na koncu tečaja dobili potrdilo — certifikat, izpitol pa ne bodo polagali. Vendar je že potrdilo zadostni izkaz o pridobljenem znanju.

Vprašanje: Kakšen program ima šola in kdo jo financira?

Odgovor: Šola ima status srednje šole — pouk traja tri leta. Poučujemo študente za različne tehnične poklice npr. elektronike, radiotehnike, televizijske tehnike, nadalje avtomehanike, vodovodne inštalaterje, monterje za ogrevanje in plinovode itd. Vsi kandidati polagajo ob koncu študija strokovni izpit. Šolo financirajo delovne organizacije, ker plačajo šolnino za svoje študente — vzdržujemo se torej sami. Dotacij ne prejemo.

(Po Iskra-Commerce)

Iskrino „iskrenje“ v Novem mestu

(Nadaljevanje z 2. strani)
prva naloga posodobitve tehnologije. Lahko se bodo lotili izdelave usmerniških naprav v sodobnejših izvedbah. V tovarni počasi že opuščajo proizvodnjo selenskih usmerniških naprav in se lotevajo silicijevih.

ISKRINA razvojna služba, ki hiti v korak s časom, pa se hkrati vedno bolj pogloblja v osvajanje najsodobnejših tiristoriziranih usmerniških naprav. Ker tako obsežne in zahtevne naloge v bitki s časom ne zmorejo sami, so stopili v stik z zahodno-nemško tvrdko SEL in z njo sodelujejo.

Prvi uspeh takšnega sodelovanja, najsodobnejše usmerniške naprave za potniške kompozicije, je že uspešno prestal preizkušnjo. Prvi v celoti doma izdelani električni motorni vlak, ki ima vgrajeno tudi takšno usmerniško napravo novomeške ISKRE, je bil najprej razstavljen na Zagrebškem velesejmu, 22. septembra letos pa je odpehjal na prvo vožnjo na progi Zagreb—Beograd.

NAROCIL DOVOLJ, ZATO NI ZALOG IZDELKOV

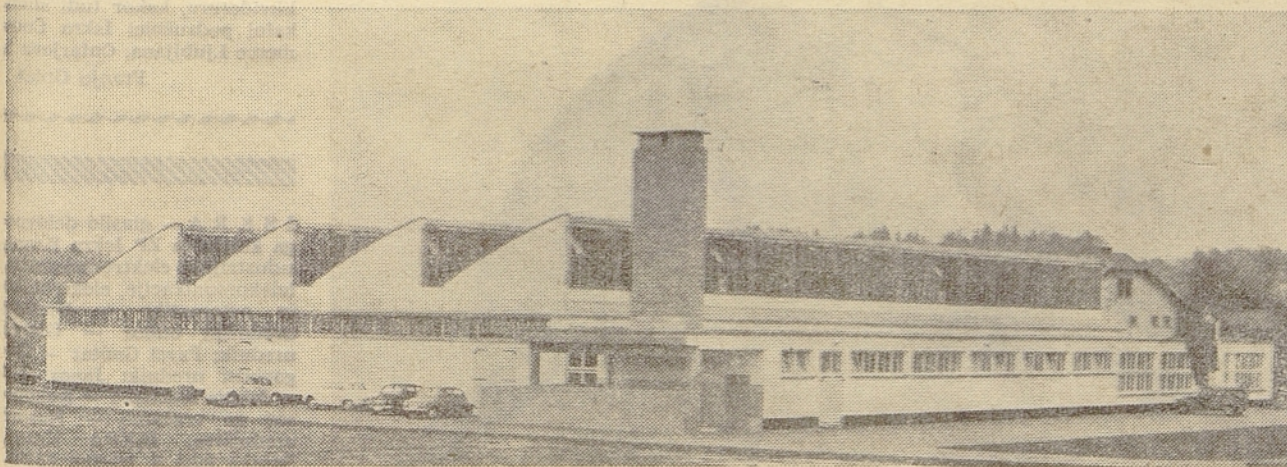
V proizvodnji usmerniških naprav za telefonijo bodo

upoštevali zahtevnejše poštne predpise za napajanje telefonskih naprav, sicer pa bodo delali predvsem usmerniške naprave večjih moči.

Naročila kar dežujejo in ustvarjajo ugodne pogoje za rast osebnih dohodkov: konec avgusta letos je bil povprečni mesečni zaslužek delavca 130 din. Zavoljo povečanih možnosti v proizvodnji pričakujejo, da se bo prihodnje leto, po dograditvi novih prostorov, povečal osebni dohodek za 20 odstotkov. Graditljem zasebnih hiš dajejo kredite, nekaj kupljenih stanovanj pa bo na voljo za strokovnjake. V novih prostorih bodo uredili sodobno menzo, ki jo že dolgo pogrešajo.

Novomeška ISKRA ne pozna zaloga, saj bi se sicer v premajhnih prostorih že zadušila. Izdelki sproti odhajajo k naročnikom, dela pa tudi v bodoče ne bo zmanjkalo, saj so železnica, pošta, galvanika in vse gospodarstvo v postopku posodobitve. Prav zato pa pogled v bližnjo prihodnost sili ISKRINO novomeško tovarno usmerniških naprav v razmišljanja o II. stopnji rekonstrukcije, ki naj bi se začela 1973. leta in bi zagotovila 5000 m² novih proizvodnih površin in novo proizvodnjo v vrednosti nad 50 milijonov din.

(Povzeto iz časopisa »Dolenjski list«)

ISKRA v Novem mestu ne pozna zaloga, saj bi se sicer v premajhnih prostorih že »zadušila«

Redna letna skupščina kluba...

(Nadaljevanje s 4. strani)

Klubi se vzdržujejo iz članarine, ki je 5 din mesečno in prostovoljnih prispevkov oz. dotacij ustanov, klinične bolnišnice ali delovnih organizacij, odkoder pa je zelo slab odziv. Klubi namreč rabijo določena sredstva za svoje delovanje, saj organizirajo razne kulturne dejavnosti, prireditve, pomoč svojim članom kluba, ko to potrebujejo npr. nezaposlenim itd.

Klub uživa zaupanje svojih članov, saj si medsebojno pomagajo, med njimi je prijateljsko vzdušje, drug drugemu pomagajo v stiski, pol-

ni so medsebojnega razumevanja. Med enim in drugim sestankom (sestanki so enkrat tedensko) se obiskujejo, si telefonirajo — skratka imajo stalno povezavo. V kolikor enega člana kluba ni na sestanek, so vsi zaskrbljeni in se vprašujejo, kaj je z njim, kje je in kaj se mu je zgodilo. Potrudijo se, da ga najdejo in pripeljejo ponovno medse. Tu ni obsojanja, grajanja, ampak vsakega razumejo in mu pomagajo, saj se v celoti zavedajo, da gre za bolnega človeka, ki je nujno potreben njihove pomoči

— tu so resnično humani odnosi.

Pri nekaterih članih kluba gre za dolgoletno abstinenco, pa kljub temu se vsi zavedajo, da lahko nekdo tudi po tako dolgi abstinenci popusti in začne piti, zato ga je potrebno takoj poiskati in mu pomagati.

Ustanovitev klubov so narekovala notranje potrebe teh ljudi — saj so se redno pojavljala vprašanja kako je kdo prebil vmesni čas, od sestanka do sestanka, kako je živel brez alkohola, kaj je počel in kako se je počutil. Člani kluba urejajo tudi družinske razmere alkoholikov, ki so navadno zelo problematične in silno težke za reševanje. Tu pomagajo kot enaki enakemu, vsi čutijo enake stiske, vendar so kljub temu pripravljeni nuditi pomoč celo drugim.

Najtežje je seveda odkloniti predsodke in take ljudi ponovno vrniti zdrave v redno življenje in delo. Največje težave imajo zdravljeni alkoholiki, ko se vrnejo v redno življenje oz. pri vključevanju v delo. Ne dobijo zaposlitve ko povedo kje so bili, zakaj niso delali, čeprav bi bili lahko dobri in vestni delavci. Zato se sprašujejo ali je to res samo socialno-zdravstveni problem, ali je tudi gospodarsko družbeni in kdo je odgovoren za to?

Kljub velikemu prizadevanju in dobri volji klubov, imajo še vedno premalo podpore in razumevanja od oblastvenih organov, družbeno političnih organizacij glede sredstev, prostorov in zaposlitev. Prav prisrčno in odkrito so na skupščini razpravljali o svojih osebnih težavah in problemih, vzrokih za padanju alkoholu, kot tudi o problemih in težavah klubov.

Prof. dr. Kobal je na koncu opozoril, da bo potrebno izdelati akcijske programe; na podlagi teh bo tudi repub-

lika prispevala določena sredstva v te namene. Omenil je tudi, da bo potrebno pri zdravljenju alkoholikov izdelati enotni sistem — koncept enotnega zdravljenja alkoholikov. Povedal je tudi žalostno ugotovitev, da približno pol milijona Jugoslovancev preveč pije, da je od tega cca 300 tisoč potrebnih kombiniranega zdravljenja. Bliža se tudi drugi val, val narkotikov. Vse to je zelo zaskrbljujoče in zahteva sistemsko in odločno reševanje.

Lep uspeh je npr. dosegla Hrvaška, ki je uspela vključiti v skupinsko (klubsko) zdravljenje cca 20 tisoč alkoholikov in ima na tem področju bogate izkušnje.

Osijek je npr. organiziral za 700 članov kluba alkoholikov s svojci (otroci in zakonci) sprejem pri predsedniku občine, saj se tu vendar rešuje splošni gospodarsko družbeni problem in je prav, da je poudarek tudi pri oblastvenih organih.

Važen faktor pri reševanju problematike alkoholikov — njihovih družin, so socialni delavci, ki morajo gledati v globino problema ter reševati začetke vzrokov.

Pri zdravljenih alkoholikih morajo socialni delavci pripravljati zdravo delovno in družinsko okolje za vrnitev teh ljudi v ponovno normalno življenje. Umestno in potrebno bi bilo organizirati s pomočjo in sodelovanjem zdravstvene službe tudi v delovnih organizacijah take klube, kjer to potrebe narekujejo, saj v delovnih organizacijah ni malo teh pojavov, kjer ge za precejšnjo gospodarsko škodo in propad nekaterih posameznikov, ki so potrebni nujno pomoči, da se lahko ponovno vrnejo v normalno in urejeno življenje.

Na koncu je skupščina sprejela določene sklepe za nadaljnje delo ter pozvala vse prizadete forume za pomoč in polno razumevanje pri njihovem delu. I. K.

ZAHVALA

Ob smrti mojega očeta

MARTINA SILARJA

se iskreno zahvaljujem sodelavcem v kontroli obrata ATN za izraze sožalja, podarjeni venec in spremstvo na njegovi zadnji poti.

Sin Marjan

ZAHVALA

Ob težki izgubi mojega očeta

ALOJZA ŠTIRNA

se iskreno zahvaljujem sodelavcem obrata ATN — linija ploščatega releja — za denarno pomoč in izraze sožalja.

Angelca Kadivec

ZAHVALA

Ob boleči izgubi najinega nenadomestljivega moža in očka

FRANCIJA TROHE

se iskreno zahvaljujem vsem njegovim sodelavcem v strokovnih službah ZP ISKRA za izražena sožalja, ki so nama jih izrekli ustno ali pisмено, za podarjeno cvetje in denarno pomoč ter vsem stanovalcem Savske vloke, prijateljem in znancom, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti. Posebej velja topla zahvala govornikom Igorju Slavcu in Mitji Ančičku za lepe poslovilne besede in Zlatku Pflaumu za nesebično pomoč v najtežjih trenutkih. Vsem, prav vsem, prisrčna hvala.

Zena Francka
in sin Sandi

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj izrekam iskreno zahvalo za prijazne želje in dragocena darila upravi finančnega sektorja, kolektivom salda-kontija, finančnega računovodstva in likvidature, kakor tudi sindikalni družnici Iskra Commerce Ljubljana, Čufarjeva 3.

Franjo Golež

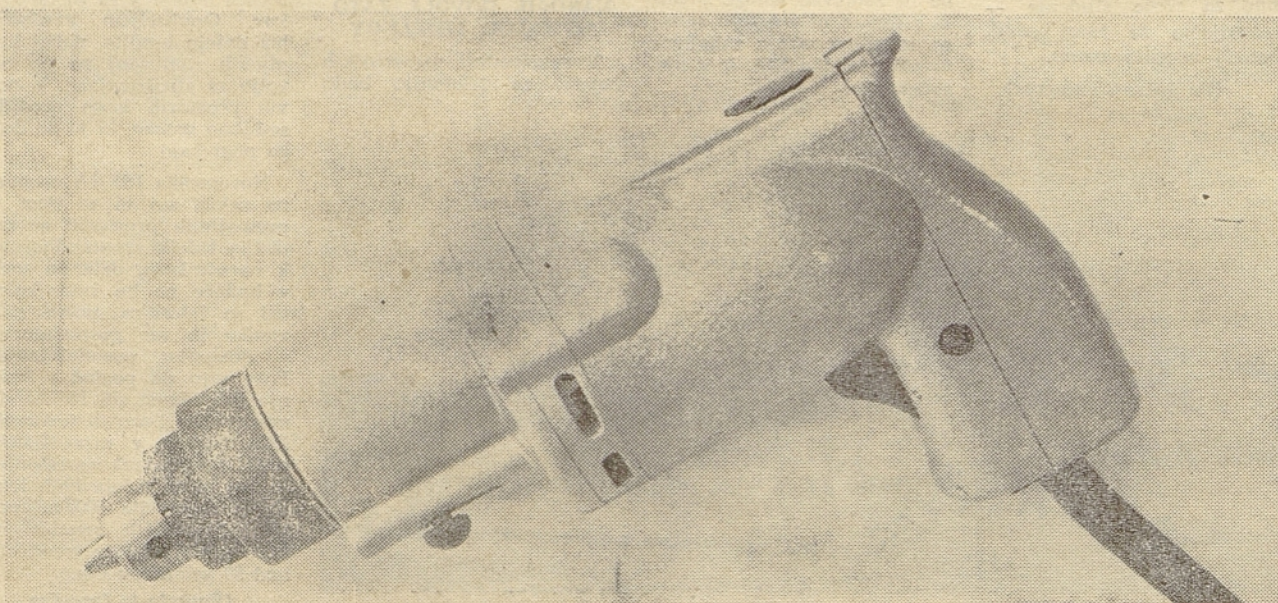
ISKRA — tovarna usmerniških naprav Novo mesto razglaša prosta delovna mesta

1. PLANERJA PROIZVODNJE
2. TEHNOLOGA
3. DVA NORMIRCA
4. KONTROLORJA TRANSFORMATORJEV
5. TERMINARJA
6. ŠTIRI ELEKTRICARJE
7. TRI PK DELAVCE

Od kandidatov zahtevamo strokovno usposobljenost in sicer:

- pod 1. Višja strokovna izobrazba ekonomske smeri in 3 leta ustreznih delovnih izkušenj na področju planiranja;
- pod 2. Srednja strokovna izobrazba elektro smeri in 3 leta ustreznih delovnih izkušenj;
- pod 3. Srednja strokovna izobrazba elektro ali strojne smeri in 3 leta ustreznih delovnih izkušenj;
- pod 4. KV elektromehanik in 3 leta ustreznih delovnih izkušenj;
- pod 5. Poklicna šola elektro ali strojne smeri in 2 leti delovnih izkušenj;
- pod 6. Eno del. mesto VK električar, tri del. mesta KV električarji ter 3 leta delovnih izkušenj;
- pod 7. Dokončana osnovna šola.

Vsakogar, ki bi se želel vključiti v našo delovno skupnost in s strokovnim delom na enem izmed razglašanih delovnih mest prispevati k nadaljnji rasti tovarne vabimo, naj se prijavi na ta razglas do 28. novembra 1970 ali pa se osebno zgloši v splošnem sektorju tovarne. Osebni dohodek po pravilniku o OD tovarne.

Električni vrtilni stroj ISKRA — EVS-08 ima dve hitrosti in je zato vsestransko uporaben

ISKRA — glasilo delovnega kolektiva ZP Iskra Kranj, industrije za elektromehaniko, telekomunikacije, elektroniko in avtomatiko — Urejuje uredniški odbor — Glavni urednik: Pavel Gantar — Odgovorni urednik: Janez Šilc — Izhaja tedensko — Rokopisov ne vračamo — Naslov uredništva: ISKRA Kranj, Savska loka 4, telefon 22-221, int. 333 — Tisk in kličej: »ČP Gorenjski tisk« Kranj